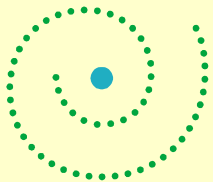

Vesiosuuskunnan perustaminen?

Nastola, Seesta-Luhtaanmaa 12.11.2006
Paavo Pääatalo, Hämeen ympäristökeskus

Haja-asutuksen vesihuolto kuntoon

1. Yleistä ja erilaiset vaihtoehdot
2. Toteuttamiskustannukset
3. Kuntien ja vesihuoltolaitosten rooli
4. Rahoitustuki
5. Vesihuoltolaki ja vesihuollon edistäminen

Haja-asutuksen vesihuolto Hämeessä

Hämeen ympäristökeskuksen alue

Hämeessä noin 370 000 asukasta, joista:

–noin 56 000 vesilaitosten ulkopuolella (15%)

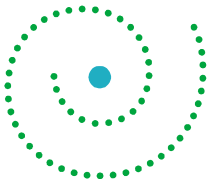
–noin 70 000 viemärlaitosten ulkopuolella (20%)

Kuntien vesihuollon kehittämissuunnitelmien perusteella vuoteen 2015 mennessä saadaan haja-asutusalueilta:

–21 000 asukasta yhteisen vedenjakelun piiriin

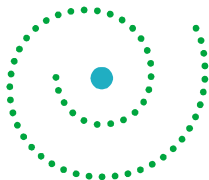
–25 000 asukasta yhteisen viemäröinnin piiriin

–Yhteisen vesihuollon ulkopuolelle jää 35 – 45 0000 asukasta eli yli 10 000 taloutta

Haja-asutuksen vesihuollon edistämistarve?

- **Vuosien 2002 ja 2003 poikkeuksellinen kuivuus**
  - kiinnostus porakaivojen rakentamiseen ”ainoana hyvänä” vaihtoehtona yllätti
- **Haja-asutuksen jätevesiasetus (542/2003)**
  - tuli voimaan 01.01.2004
  - vanhoille kiinteistöille siirtymäaika 10 vuotta, 2013 loppuun
- **Vesihuoltolaki (119/2001)**
  - Kuntakohtaiset vesihuollon kehittämissuunnitelmat laadittava
  - Kunnan hyväksyttävä 1.3.2004 mennessä
- **Talousveden riittävyys ja laatuongelmat yleisiä**
  - Veden ajamista keväisin ja loppukesällä

Kiinteistökohtaisen vesihuollon kustannuksia

Toteutuskustannuksiin vaikuttavat kiinteistön olosuhteet ja hankkeen sisältö

- **Porakaivojen (17 kpl) rakentamis- ja toteuttamiskustannuksien keskiarvo noin 5 900 EUR**
- **Kuilu- ja rengaskaivojen (5 kpl) rakentamis-, saneeraus- ja toteuttamiskustannusten keskiarvo noin 2 300 EUR**
- **Jätevesijärjestelmien (2) toteuttamiskustannukset kiinteistöä kohden:**
  - yhden kiinteistön järjestelmä noin **4 000 EUR** (maasuodatus ja tehostettu fosforin poisto)
  - kahden kiinteistön yhteinen järjestelmä noin **5 500 EUR** (maasuodatus)

Yhteisen vesihuollon toteuttamiskustannuksia (alv 0%)

KOHDE	PUNKKA- NUMMENPÄÄ	SILAKKAMÄKI	ETELÄ-SYSMÄ (talousvesi)
TALOUKSIA	110	18	70
VESIJ/VIEMÄRIÄ	41 km	3,15 km	30 km
M/TALOUS	370 m	175 m	430 m
KOK. KUSTANN.	1 430 000 EUR	160 000 EUR	391 000 EUR
KUST./TALOUS	13 000 EUR	8 900 EUR	5 600 EUR
AVUSTUS	660 000 EUR	57 000 EUR	193 000 EUR
AVUST./TALOUS	6 000 EUR	3 200 EUR	2 700 EUR
NETTO/TALOUS	7 000 EUR	5 700 EUR	2 900 EUR
EUROA/M	35 EUR	51 EUR	13 EUR

Vesihuollon toteuttamiskustannusten vertailua

Yhteisen vesihuollon toteuttamiskustannukset esimerkki-hankkeissa ovat olleet noin 8 800 – 13 300 €/kiinteistö

- *Vedenhankinnan osuus* 3 500 – 5 500 EUR
- *Viemäroinnin osuus* 5 300 – 7 800 EUR

Kiinteistökohtaiset ratkaisut ovat edullisimmillaan noin 6 000 – 11 000 €/kiinteistö ja porakaivon kanssa 9 000 – 15 000 €/kiinteistö

- *Kuilukaivo/porakaivo* 2 000 – 3 000 €   5 000 – 7 000 €
- *Jätevedenpuhdistus* 4 000 – 8 000 €   4 000 – 8 000 €

Kiinteistökohtaisissa vedenhankintaratkaisuihin ei ole mukana mahdollisia vedenkäsittelyä aiheuttavia investointikustannuksia

Päätelmiä Hämeen haja-asutuksen vesihuollon toteuttamiskustannuksista (1/2)

Kiinteistökohtainen vesihuolto

Kiinteistökohtaisen vesihuollon toteuttamiskustannukset, talousvesi ja jätevesi, nousevat helposti 10 000 €, jopa ylikin

Kiinteistökohtaisessa vedenhankinnassa jouduttu turvautumaan kallioporakaivon rakentamiseen ja vielä veden käsittelyyn, tällöin vedenhankinnan toteuttamiskustannukset ovat kohonneet enimmillään jopa 15 000 - 20 000 euroon

Kiinteistökohtaisen biologis-kemiallisen pienpuhdistamon toteuttamiskustannukset ovat noin 6 000 - 10 000 €

Muuta huomioitavaa:

- toimintavarmuus ja käytön helppous
- ympäristön, terveyden ja vesiensuojelun näkökulma

Päätelmiä Hämeen haja-asutuksen vesihuollon toteuttamiskustannuksista (2/2)

Yhteinen vesihuolto

Yhteinen vesihuolto on toteuttamiskustannuksiltaan kilpailukykyinen kiinteistökohtaiselle vesihuollolle

Sen etuja ovat mm. toimintavarmuus, käytön helppous ja ympäristöystävällisyys

Vesiosuuskuntaratkaisuihin kuntien ja vesihuoltolaitosten asiantuntijapalvelut välttämättömiä,

- Yhteisen vesihuollon toteuttaminen vaatii eri osapuolien aktiivisuutta ja voimakasta ”yhteiseen hiileen puhaltamista”
- Tulevaisuuden tarpeet ja muuttuvat olosuhteet otettava huomioon

Ulkopuolisella rahoitustuella (kunta ja valtio sekä EU) tärkeä merkitys haja-asutuksen yhteisen vesihuollon edistämiseksi ja toteuttamisessa

Miten edetään haja-asutusalueella?

Kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelma

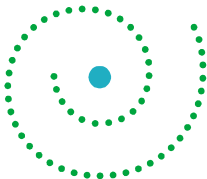
- *Kattaa koko kunnan alueen*
- *Osoittaa alueet yhteiselle ja kiinteistökohtaiselle vesihuollolle*
- *Ehdottaa vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden rajaukset*
- *Yhteys maankäytön suunnitteluun*

Toteuttamisstrategia

- *Yhteisten pelisääntöjen kehittäminen ja suosittelu*
- *Osapuolten tehtävien ja vastuiden selkiinnittäminen kunnissa*
- *Valtion roolin ja tukipolitiikan selkiinnittäminen*

Kuntakohtainen vesihuollon toimenpideohjelma

- *Vesihuollon kehittämissuunnitelman toimeenpanon aikataulutus*
- *Vastuiden ja kunnan toimintapolitiikan määrittely*
- *Vesihuollon huomioon ottaminen rakennusluvituksessa ja kaavoituksessa*

Miten edetään haja-asutusalueella ? (2/2)

Kuntakohtainen vesihuollon toimenpideohjelma

- *Vesihuollon kehittämissuunnitelman toimeenpanon aikataulutus*
- *Vastuiden ja kunnan toimintapolitiikan määrittely*
- *Vesihuollon huomioon ottaminen rakennusluvituksessa ja kaavoituksessa*

Vesihuoltolaitosten palvelujen laajentaminen

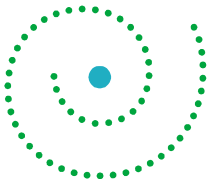
- *Tekninen vastuu vesihuoltolaitoksella, kattaa kustannukset vesimaksuilla*
- *Mahdolliset subventiot kunnan varoista*
- *Valtion tukea palveluiden laajentamiseen*

Vesihuoltoyhtymän perustaminen

- *Päävastuu kiinteistöllä*
- *Kunnan, vesihuoltolaitoksen ja valtion tukea tarvitaan alkuvaiheessa*
- *Voi toimia hankkeen käyntiinpanijana ja toteutusorganisaationa, järjestelmän sulauttaminen myöhemmin vesihuoltolaitokseen suositeltavaa*

Kiinteistökohtaisen vesihuollon kehittäminen

- *Päävastuu kiinteistöllä*
- *Kunnan ja valtion neuvontaa ja asiantuntija-apua tarvitaan erityisesti jätevesienkäsittelyn toteuttamiseen*
- *Kunnan tehtävänä varmistaa, että kiinteistökohtaista vesihuoltoa kehitetään vain siellä missä se on tarkoituksenmukaista*

Vesihuollon toteuttamisen rahoitustuki

Kansallinen rahoitustuki

- **Vesihuoltoavustus, yleensä enintään 30 % toteuttamiskustannuksista**
  - haetaan ympäristökeskukselta vuosittain, hakuaika yleensä lokakuussa
- **Valtion vesihuoltotyöt, tuki 30 – 50 %**
  - vapaamuotoinen hakemus ympäristökeskukselle, hakemiselle ei määräaikoja

EU:n rahoitustuki

- **EAKR:n tuki**, haetaan ympäristökeskukselta, ei varsinaisia määräaikoja, avustus noin 50 %, **saatavuus ?**
- **ALMA –rahoitustuki**,
  - haetaan TE-keskuksen maaseutuosastolta, 30%, **saatavuus ??**

Laki asuntojen korjaus- ja energia-avustuksista 1222/2004

Valtioneuvoston asetus tuli voimaan 20.1.2005

Sosiaalisin perustein voi saada avustusta:

- **kiinteistökohtaisten vesihuoltojärjestelmien toteuttamiseen ja**
- **yhteiseen vesihuoltoon liittymisestä aiheutuviin toteuttamiskustannuksiin**
- **avustus enintään 35 %**
- **hakeminen ja päätökset kunnilta**
- **hakuohjeet ja lomakkeet www.ara.fi**

Mistä lisätietoja?

Hämeen ympäristökeskuksen sivuilta:

www.ymparisto.fi/ham

=> vesivarojen käyttö => vesihuolto

- **Hämeen haja-asutuksen vesihuollon toteuttamisstrategia**
- **Haja-asutuksen vesihuolto kuntoon -esite**
- **Haja-asutuksen vesihuollon kolmikanta**
  - loppuraportti
  - sopimusmalli, yhtymä ja vesihuoltolaitos

Ympäristöhallinnon sivuilta: www.ymparisto.fi

=> vesivarojen käyttö => vesihuolto, jätevesiasetus ym.

Vesihuoltolain (119/2001) tavoitteita

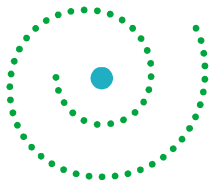
Tavoitteena turvata sellainen vesihuolto, että

- ❖ kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi **terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä**
- ❖ sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta **asianmukainen viemärointi**

Vesihuolto on ihmisten hyvinvoinnille ja yhteiskunnan toiminnoille **välttämättömyyspalvelu**

Eri osapuolten vastuiden selkiennyttäminen

- ❖ kunta, vesihuoltolaitos, kiinteistön omistaja

Vesihuollon yleinen kehittäminen (5 § 1/2)

Kunnan tulee:

- **kehittää vesihuoltoa yhdyskuntakehitystä vastaavasti tämän lain tavoitteiden toteuttamiseksi sekä**
- **osallistua vesihuollon alueelliseen yleissuunnitteluun**
- **yhteistyössä alueensa vesihuoltolaitosten kanssa laatia ja pitää ajan tasalla alueensa kattavat vesihuollon kehittämissuunnitelmat**

Kehittämissuunnitelmia laatiessaan kunnan tulee olla riittävässä yhteistyössä muiden kuntien kanssa

Vesihuollon yleinen kehittäminen (5 § 2/2)

Kehittämissuunnitelmassa tulee kiinnittää erityistä huomiota vesihuollon järjestämiseen alueilla

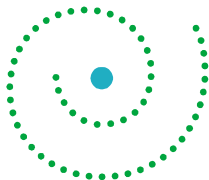
- joilla on voimassa MRL:ssa tarkoitettu yleis- tai asemakaava
- joilla kaavan laatiminen on vireillä sekä
- joita koskevat ympäristönsuojelulain (86/2000) 19 §:n nojalla annetut ympäristönsuojelumääräykset

Vesihuollon järjestäminen (6 §)

- **Kiinteistön omistaja tai haltija vastaa kiinteistönsä vesihuollosta**
- **Jos suurehkon asukasjoukon tarve taikka terveydelliset tai ympäristönsuojelulliset syyt sitä vaativat**
  - **Kunnan tulee huolehtia siitä**, että ryhdytään toimenpiteisiin tarvetta vastaavan
  - **vesihuoltolaitoksen perustamiseksi**,
  - **vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen laajentamiseksi** tai
  - **muun tarpeellisen vesihuollon palvelun saatavuuden varmistamiseksi**

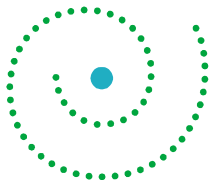

Vesihuoltolaitosten toiminta-alueet (7 ja 9 §)

Toiminta-alueiden tulee kattaa alueet, joilla

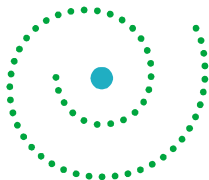
- kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen **vesijohtoon** tai **viemäriin on tarpeen asutuksen** tai
- **asutukseen rinnastuvan elinkeino- tai vapaa-ajantoiminnan määrän tai laadun vuoksi**

Vesihuoltolaitos huolehtii toiminta-alueellaan vesihuollosta yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavasti hyväksymispäätöksen mukaisesti

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksyminen (8 § 1/2)

- **Kunta hyväksyy vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen** ja tarvittaessa muuttaa sitä vesihuoltolaitoksen esityksestä tai laitosta kuultuaan
- **Ennen toiminta-alueen hyväksymistä tai muuttamista**
  - asiasta on pyydettävä lausunto **valvontaviranomaiselta sekä**
  - **varattava alueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluksi**
  - **valvontaviranomaiset: alueellinen ympäristökeskus sekä kunnan terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomainen**

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksyminen (8 § 2/2)

Toiminta-alueen hyväksyessään kunnan tulee, toiminta-alueen eri osien vesihuollon tarpeet huomioon ottaen, **määrittää alueet:**

- jotka on **saatettava laitoksen vesijohtoverkoston piiriin** sekä **alueet, jotka on saatettava, laitoksen viemäriverkoston piiriin**
- **hyväksymispäätöksen yhteydessä on asetettava tavoitteellinen aikataulu toiminta-alueen eri osien saattamiselle verkostojen piiriin**

